

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

29.03.2023

Lēmums Nr. 4-02/26/2023

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja:

Preiļu novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000065720, adrese: Raiņa bulvāris 19, Preiļi, LV5301, e – pasts: dome@preili.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Preiļu novada teritorijas plānojums (turpmāk arī – Teritorijas plānojums).

Izvērtētā dokumentācija:

Preiļu novada pašvaldības 2023. gada 31. janvāra vēstule Nr. NOS/263 “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Vēstule Nr. NOS/263) un 2023. gada 1. marta vēstule Nr. NOS/530 “*Papildinformācija SIVN lēmumam Preiļu novada TP*” (turpmāk – Vēstule Nr. NOS/530) ar kuru iesniegts 2023. gada 1. marta iesniegums “*Par plānošanas dokumenta Preiļu novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk – Iesniegums), Preiļu novada pašvaldības 2022. gada 29. decembra lēmums Nr. 26 (31.§) “*Par Preiļu novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk – Lēmums)¹, Darba uzdevums “*Preiļu novada teritorijas plānojuma izstrādei*” (turpmāk – Darba uzdevums)², Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldes (turpmāk – Dienests) 2023. gada 22. februāra vēstule Nr. 11.2/AP/2435/2023 “*Nosacījumi Preiļu novada teritorijas plānojuma izstrādei*” (turpmāk - Vēstule Nr. 11.2/AP/2435/2023), Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP) 2023. gada 24. februāra vēstule Nr. 4.8/1164/2023-N “*Par Preiļu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu*” (turpmāk – Vēstule Nr. 4.8/1164/2023-N) un Veselības inspekcijas 2023. gada 1. februāra vēstule Nr. 2.4.7.-1./115 “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Vēstule Nr. 2.4.7.-1./115).

Plānošanas dokumenta Izstrādātājas viedoklis:

Izstrādātāja uzskata, ka ņemot vērā bijušo Vārkavas, Riebiņu, Aglonas un Preiļu novadu³ teritorijas specifiku, antropogēno slodzi uz apkārtējo vidi un izstrādātajiem attīstības plānošanas

¹ Pieejams tīmekļvietnē https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_26226 (skatīta 27.03.2023.).

² Turpat.

³ 2021. gada 1. jūlijā stājās spēkā Administratīvi teritoriālā reforma ar jaunu teritoriālo iedalījumu, kuras rezultātā tika izveidots Preiļu novads tajā apvienojot Vārkavas, Riebiņu, Aglonas un Preiļu novadus.

dokumenti, tai nav viennozīmīga viedokļa par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) procedūras nepieciešamību Preiļu novada teritorijas plānojumam.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23.¹ panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kam saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai – Vides pārraudzības valsts birojam⁴ (turpmāk – Birojs) – rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2023. gada 31. janvārī Birojā saņemta Preiļu novada pašvaldības Vēstule Nr. NOS/263 ar kuru paziņots, ka Teritorijas plānojuma izstrāde tiek veikta atbilstoši Lēmumam un Darba uzdevumam, savukārt 2023. gada 1. martā saņemta Vēstule Nr. NOS/530, ar kuru iesniegta papildu informācija un Iesniegums. Atbilstoši Iesniegumam, Vēstulei, Lēmumam un Darba uzdevumam:
 - 2.1. Teritorijas plānojums tiek izstrādāts Preiļu novada administratīvajai teritorijai, kurā saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu no 2021. gada 1. jūlija ietilpst 15 teritoriālā iedalījuma vienības: Aglonas, Aizkalnes, Galēnu, Pelēču, Preiļu, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Saunas, Silajāņu, Sīlukalna, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagasti un Preiļu pilsēta.
 - 2.2. Teritorijas plānojumu izstrādē tiek ņemti vērā Preiļu novada teritorijas plānojums 2016. – 2031. gadam (ar 2018.gada grozījumiem)⁵, Aglonas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam⁶, Riebiņu novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam⁷, Vārkavas novada Teritorijas plānojums 2016. – 2026. gadam⁸, Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija no 2022. gada (turpmāk – Stratēģija), Preiļu novada attīstības programma 2022. – 2029. gadam (turpmāk – Programma), spēkā esošie lokālplānojumi un detālplānojumi, kā arī kaimiņu novadu (Līvānu, Varakļānu, Rēzeknes, Krāslavas, Augšdaugavas) teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.
 - 2.3. Jaunizveidotajā Preiļu novadā nav veikta ainavu novērtēšana un vietējas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apzināšana, aptverot gan dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas, gan sabiedrības drošības un attīstības aspektus. Teritorijas plānojuma izstrādes procesā plānots veikt visaptverošu ainavu apzināšanu, izpēti un novērtēšanu Preiļu novada teritorijā, kā arī noteikt pašvaldības nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas, objektus un ceļu posmus, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (turpmāk – TIAN) iekļaujot specifiskas prasības to saglabāšanai un attīstībai. Teritorijas plānojuma TIAN tiks iekļauti nosacījumi ūdensapgādei un notekūdeņu savākšanai, kas ir viens no būtiskākajiem vides riska cēloņu izraisītājiem.

⁴ Likuma 6. panta pirmā daļa.

⁵ Tīmekļvietne https://geolativija.lv/geo/tapis#document_10876 (skatīta 27.03.2023.).

⁶ Tīmekļvietne https://geolativija.lv/geo/tapis#document_192 (skatīta 27.03.2023.).

⁷ Tīmekļvietne https://geolativija.lv/geo/tapis#document_196 (skatīta 27.03.2023.).

⁸ Tīmekļvietne https://geolativija.lv/geo/tapis#document_2904 (skatīta 27.03.2023.).

- 2.4. Saskaņā ar Izstrādātājas sniegto informāciju, šajā plānošanas dokumenta izstrādes posmā nav paredzētās izmaiņas teritorijas izmantošanā, kas būtu saistītas ar Likuma 1. un 2. pielikumā norādīto darbību īstenošanu.
 - 2.5. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” iekļauto informāciju, Preiļu novadā pilnībā vai daļēji atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) aizsargājamo ainavu apvidus “*Kaučers*”, dabas liegumi “*Ašenieku purvs*”, “*Dubnas paliene*”, “*Jaša*”, “*Jašas – Bicāņu ezers*”, “*Liels Pelečares purvs*”, “*Pelēču ezera purvs*”, “*Rušona ezera salas*”, dabas parks “*Cirīšu purvs*”, kā arī citas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi, īpaši aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamo sugu atradnes.
3. Saskaņā ar Darba uzdevumā izvirzītajām prasībām Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā cita starpā paredzēts:
 - 3.1. Nostiprināt tiesisko pamatu Preiļu novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai.
 - 3.2. Teritorijas plānojumu izstrādāt saskaņā ar nacionālā un reģionālā līmeņa plānošanas dokumentiem, Stratēģijā noteiktajām vadlīnijām un plānoto telpisko struktūru, kā arī izvērtējot Programmā noteiktās rīcības.
 - 3.3. Pārskatīt pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas un to aizsargjoslas atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām, ievērojot Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas likumā noteiktās prasības. Atbilstoši mērogam, noteikt aizsargjoslas Grafiskajā daļā.
 - 3.4. Teritorijas plānojuma TIAN izstrādāt atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumos Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) noteiktajām prasībām.
 - 3.5. Sagatavot vispārīgu novada un detalizētu Preiļu pilsētas transporta attīstības koncepciju, apzinot esošo transporta plūsmu un sagatavot priekšlikumu attīstībai perspektīvā.
 - 3.6. Izvērtēt novada teritorijas esošo potenciālu, resursus un noteikt teritorijas izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus, tostarp prasības derīgo izrakteņu ieguves vietu izveidei un alternatīvās energoapgādes būvju/iekārtu izvietojumam.
 - 3.7. Noteikt un grafiskajā daļā attēlot teritorijas ar īpašiem nosacījumiem, degradētās un riska teritorijas, ainavu telpu robežas un nosacījumus, publiskās infrastruktūras attīstības un būvniecības vajadzībām nepieciešamās teritorijas un izmantošanas nosacījumus, transporta attīstībai nepieciešamās teritorijas.
 - 3.8. Izvērtēt pilsētas robežu paplašināšanas lietderību, nepieciešamības gadījumā noteikt jaunas Preiļu pilsētas robežas.
 - 3.9. Izvērtēt un nepieciešamības gadījumā precizēt ciemu robežas.
 - 3.10. Nodrošināt pārskatāmu un vienotu apbūves noteikumu piemērošanu novada teritorijā, integrējot līdzšinējo novadu atsevišķo apbūves noteikumu prasības un novēršot konstatētās pretrunas dažādās noteikumu daļās, saskaņojot pieeju apbūves īstenošanai.
 - 3.11. Teritorijas plānojuma izstrādē ievērot Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteiktos principus (ilgtspējības princips, pēctecības princips, vienlīdzīgu iespēju princips, nepārtrauktības princips, atklātības princips, integrētas pieejas princips, daudzveidības princips, savstarpējās saskaņotības princips).

4. Atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III daļā noteiktajam, Iesniegumam ir pievietoti dokumenti:
- 4.1. Dienesta 2023. gada 22. februāra Vēstule Nr. 11.2/AP/2435/2023. Ņemot vērā Likuma 4. pantā noteikto un Noteikumu Nr. 157 2. punktā norādītos plānošanas dokumentus, kuriem nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, Dienests secina, ka Preiļu novada Teritorijas plānojumam būtu jāveic Stratēģiskais novērtējums, jo jaunizveidotā Preiļu novada teritorijā (bijušo Preiļu, Riebiņu, Vārkavas novadu un Aglonas pagasta teritorijās) šāds novērtējums teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem ir veikts pasen vai nav veikts vispār, taču plānojamā teritorijā vides problēmas ir iespējamās un pastāv (piemēram, slēgtās atkritumu izgāztuves, citas piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas, bīstamo atkritumu poligoni, gaisa kvalitāte ap lielākajām sadedzināšanas iekārtām, ražošanas teritoriju, derīgo izrakteņu ieguves teritoriju tiešs tuvums dzīvojamai apbūvei u.c. jūtīgām teritorijām, degradēto teritoriju revitalizācija, notekūdeņu attīrīšana un virszemes ūdeņu kvalitāte u.c.), kā arī plānošanas dokuments var skart daudzas jūtīgas teritorijas, t.sk. īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Turklāt Dienesta ieskatā vērā ņemams ir Likuma 3. panta 1. punktā minētais princips, ka ietekmes novērtējums izdarāms agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā. Dienests izvirzījis virkni nosacījumu, kas jāievēro plānošanas dokumenta izstrādē.
- 4.2. DAP 2023. gada 24. februāra Vēstule Nr. 4.8/1164/2023-N. DAP izteikusi viedokli, ka Teritorijas plānojumam nav nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu, vienlaikus sniedzot informāciju un nosacījumus plānošanas dokumenta izstrādei. Atbilstoši DAP sniegtai informācijai, Preiļu novada teritorijā atrodas vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas, kā arī ārpus šīm teritorijām ir konstatētas daudzveidīgas īpaši aizsargājamās dabas vērtības – Eiropas Savienības nozīmes prioritārie mežu, purvu, zālāju un saldūdeņu biotopi, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes. Spēkā esošs ir dabas lieguma “*Pelēču ezera purvs*”, dabas lieguma “*Jaša*”, dabas lieguma “*Jašas-Bicāņu ezers*”, dabas lieguma “*Dubnas paliene*”, dabas lieguma “*Lielais Pelečāres purvs*”, dabas lieguma “*Rušonu ezera salas*” dabas aizsardzības plāns un aizsargājamo ainavu apvidus “*Kaučers*” dabas aizsardzības plāns⁹. Atbilstoši Eiropas Savienības Zaļajam kursam¹⁰ uz Latvijas Republiku – kā tās dalībvalsti – attiecas Eiropas Savienības bioloģiskās stratēģijas ieviešana līdz 2030. gadam¹¹ Latvijā, tai skaitā Preiļu novadā līdz 2030. gadam tiks veidotas jaunas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. DAP cita starpā rekomendējusi Preiļu novada Teritorijas plānojuma izstrādē integrēt dabas aizsardzības interešu ievērošanu tādās jomās kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, derīgo izrakteņu (smilts, grants) ieguve, kūdras ieguve un tūrisms, paredzēt pasākumus tipiskās Latgales ainavas saglabāšanā un teritorijas ainavu plāna izstrādē, ietverot risinājumus meža fragmentācijas mazināšanai, kā arī risinājumus, lai esošās vērtības un atklātās ainavas tiktu saglabātas. Lai veicinātu dabas kapitāla saglabāšanu, rekomendēts plānošanas procesā cita starpā apsvērt tādus aspektus kā nepalielināt ciemu robežas un nesamazināt dabas pamatnes, mežu un lauksaimniecības teritorijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās; saglabāt brīvi pieejamus, neapbūvētus un nepārveidotus publisko ūdensobjektu krastus; neplānot jaunu apbūvi īpaši aizsargājamu biotopu teritorijās (it īpaši tajās, kas ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijās), nemainīt teritorijas plānojumā noteikto

⁹ Dabas aizsardzības plāni pieejami DAP tīmekļvietnē <https://www.daba.gov.lv/lv/par-ipasi-aizsargajamam-dabas-teritorijam> (skatīta 27.03.2023.).

¹⁰ https://latvia.representation.ec.europa.eu/strategija-un-prioritates/es-politika-latvijai/vides-aizsardziba-eiropas-zalais-kurss-latvija_lv.

¹¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/31e4609f-b91e-11eb-8aca-01aa75ed71a1>.

funkcionālo zonējumu no *Dabas un apstādījumu teritorijas (DA)* uz *Savrupmāju apbūves teritoriju (DzS)* ainaviski vērtīgās teritorijās (TIN5).

- 4.3. Veselības inspekcijas 2023. gada 1. februāra Vēstulē Nr. 2.4.7.-1./115 norādījusi, ka tai nav informācijas par iespējamiem plānotiem objektiem un darbībām pašvaldības teritorijā, kuras noteiktas Likuma 1. un 2. pielikumā. Veselības inspekcijas vērtējumā plānošanas dokuments nav saistīts ar Likuma 1. un 2. pielikumā noteikto darbības īstenošanu un neparedz darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt iedzīvotāju dzīves kvalitāti, radīt sabiedrības veselības riskus un jaunu dokumentu izstrāde nav saistīta ar būtiskām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām salīdzinājumā ar iepriekš plānoto. Veselības inspekcija neuzstāj uz Stratēģiskās novērtējuma procedūras piemērošanu Teritorijas plānojumam. Vienlaikus Veselības inspekcija rekomendē plānošanas dokumenta izstrādāšanas laikā pievērst uzmanību jautājumiem, kam ir būtiska ietekme uz vidi un cilvēka veselību: pasākumiem dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai, virszemes un pazemes ūdensobjektu apsaimniekošanai un kvalitātei, objektu pievienošanai centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, atkritumu apsaimniekošanu, trokšņa piesārņojumam un prettrokšņa pasākumiem, virszemes ekoloģiskajai situācijai.
5. Konkrētais Teritorijas plānojums nav ietverts to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams kā obligāts, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres, tādējādi jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu, tostarp plānošanas dokumentā iekļautajiem vides problēmu risinājumiem un to ietekmes būtiskumu:
 - 5.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d” apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c.. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
 - 5.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, ko apstiprina vietējā pašvaldība, kas saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*). Savukārt Likuma 4. panta piektā daļa paredz, ka Stratēģisko novērtējumu šā panta trešās daļas plānošanas dokumentiem neveic, ja tie attiecas uz nelielu teritoriju izmantošanu vietējās pašvaldības līmenī vai nelieliem to grozījumiem, izņemot gadījumus, kad šo dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt vidi.
 - 5.3. Atbilstoši Lēmumam un Darba uzdevumam, Preiļu novada dome ir lēmusi par jauna vienota teritorijas plānojuma izstrādi visai pašvaldības teritorijai, kurā šobrīd ir spēkā četri teritorijas plānojumi. Birojs konstatē, ka Preiļu novada teritorijas plānojuma 2016. – 2031. gadam (ar 2018. gada grozījumiem) un Vārkavas novada teritorijas plānojuma 2016. – 2026. gadam grafiskajā daļā un TIAN ir noteikti funkcionālie zonējumi, kas atbilst Noteikumos Nr. 240 noteiktajam funkcionālo zonu iedalījumam

un attēlojumam, jo šie plānošanas dokumenti ir apstiprināti pirms Noteikumu Nr. 240 stāšanās spēkā (spēkā no 2013. gada 22. maija). Savukārt spēkā esošais bijušā Riebiņu novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam ir izstrādāts pirms Noteikumu Nr. 240 stāšanās spēkā (spēkā no 2013. gada 22. maija), bet Aglonas novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam izstrāde uzsākta pirms Noteikumu Nr. 240 stāšanās spēkā un to apstiprinot¹² tika ņemts vērā Noteikumu Nr. 240 242.1. punkts¹³. Tā kā šajā laika periodā ir mainījušies normatīvie akti, tostarp attiecībā uz pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un to izstrādi¹⁴, kas skar plānošanas jautājumu pārējā novada administratīvajās vienībās, konstatējams, ka, izstrādājot Teritorijas plānojumu, paredzamas būtiskas izmaiņas novada teritorijas līdzšinējā izmantošanā, gan meklējot risinājumus vienotai pieejai funkcionālo zonu iedalījumam un attēlojumam Aglonas un Riebiņu novadu teritorijas plānojumu funkcionālajos zonējumos, novēršot jau konstatētās pretrunas dažādās noteikumu daļās, saskaņojot pieeju apbūves īstenošanai, gan plānošanas dokumenta izstrādē ņemot vērā Stratēģijā noteiktās vadlīnijas un plānoto telpisko struktūru, kā arī izvērtējot Programmā noteiktās rīcības (Likuma 23.² panta 1. punkta “a”, “b” apakšpunkts).

- 5.4. Birojs konstatē, ka Darba uzdevumā Teritorijas plānojuma izstrādei ir iekļautas prasības noteikt attīstāmās teritorijas transporta infrastruktūras attīstībai, nosacījumus derīgo izrakteņu ieguvei un alternatīvās energoapgādes būvju/iekārtu izvietošanai. Ņemot vērā to, ka vietējās pašvaldības teritorijas plānojums jāizstrādā atbilstoši vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijai (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 23. panta 1. daļa), Birojs papildus atzīmē, ka saskaņā ar Stratēģijā¹⁵ noteiktajām vadlīnijām infrastruktūras un lauku teritoriju attīstībai un plānošanai Preiļu novada teritorijā, Teritorijas plānojumā jānosaka detalizētas prasības vēja un saules enerģijas elektrostaciju būvniecībai, ierobežojumi jaunu lielsaimniecību, dzīvnieku novietņu attīstībai un pesticīdu lietošanai dzīvojamās apbūves tuvumā. Saskaņā ar vadlīnijām industriālo teritoriju attīstībai un plānošanai, Stratēģija atbalsta derīgo izrakteņu ieguvi lauksaimniecības zemēs un meža zemēs, atbilstoši normatīvo aktu prasībām un pirms tam veicot detalizētu ģeoloģisko izpēti un, ja nepieciešams, ietekmes uz vidi novērtējumu. Tādejādi ņemot vērā Darba uzdevuma nosacījumus kopskatā ar Stratēģijā noteikto, turpmākajā teritorijas attīstības plānošanā Teritorijas plānojuma izstrādes līmenī pašvaldībai jāskata un jāvērtē konkrēti teritorijas attīstības/izmantošanas risinājumi, kas potenciāli rada priekšnoteikumus jaunu Likuma 1. un/vai 2. pielikumā minēto darbību īstenošanai (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts), kam atbilstoši Likuma nosacījumiem (atkarībā no darbības veida, platības un apjoma) var būt būtiska ietekme uz vidi (Likuma 23.² panta 1. punkta “d” apakšpunkts, 2. punkta “b”, “d”, “e” apakšpunkts, 3. punkta “c”, “d” apakšpunkts).
- 5.5. Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka ar plānošanas dokumenta izstrādi ir iespējamas būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar esošo atļauto teritorijas izmantošanu. Atbilstoši Darba uzdevumam, izstrādājot Teritorijas plānojumu, papildus tiks izvērtēta pilsētas robežu paplašināšanas lietderība, nepieciešamības gadījumā nosakot jaunas Preiļu pilsētas robežas, kā arī izvērtētas un nepieciešamības gadījumā precizētas ciemu robežas, attiecīgi iekļaujot vai izslēdzot teritorijas (Likuma 23.² panta 1. punkta “b”

¹² Aglonas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam apstiprināts ar Aglonas novada domes 2013. gada 30. jūlija lēmumu “Par Aglonas novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam galīgās redakcijas apstiprināšanu” (protokols Nr.14, 11.§) (https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_192).

¹³ Noteikumu Nr. 240 242.1. punkts nosaka, ka “Šo noteikumu prasības nepiemēro teritorijas plānojumiem vai lokālplānojumiem, kuru izstrāde uzsākta līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, ja pašvaldība teritorijas plānojumu vai lokālplānojumu apstiprina sešu mēnešu laikā no šo noteikumu spēkā stāšanās dienas”.

¹⁴ Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

¹⁵ Tīmekļvietne: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_19389.

apakšpunkts un 3. punkta "d" apakšpunkts), kas potenciāli skar izmaiņas funkcionālajā zonējumā un prasības inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājumam. Tāpat secināms, ka plānošanas dokumenta izstrāde saistīta ar aktuālu vides jautājumu risināšanu ilgtermiņā, kurām uzmanība vērsta gan institūciju (Dienesta, DAP un Veselības inspekcijas), gan Darba uzdevuma nosacījumos plānošanas dokumenta izstrādei, tostarp pastāvošo konfliktsituāciju esošajā teritorijas izmantošanā risināšana, lauku, industriālo un infrastruktūras teritoriju attīstības risinājumu un izmantošanas nosacījumu izvirzīšana, derīgo izrakteņu ieguves plānošana, tūrisma attīstības un dabas aizsardzības interešu saskaņošana, applūstošo teritoriju precizēšana, centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas nodrošinājums, rīcības antropogēnās slodzes negatīvās ietekmes samazināšanai un ierobežošanai īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, ainaviski vērtīgajās teritorijās un no bioloģiskās daudzveidības viedokļa vērtīgajās teritorijās (Likuma 23.² panta 1. punkta "c" un "d" apakšpunkts, 2. punkta "a", "b", "d" un "e" apakšpunkts, 3. punkta "c" un "d" apakšpunkts, 4. punkta "a" un "b" apakšpunkts).

6. Ņemot vērā iepriekš norādīto, tostarp Dienesta viedokli, Birojs secina, ka Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts, 23.² pants) un ir konkrētā plānošanas dokumenta izstrādes gadījumā pamatota, atbilstīga un nepieciešama.
7. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23.⁵ pantā noteiktajam, t.sk. sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu. Jāņem vērā Likuma 23.⁵ panta pirmajā daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā un saistīta ar plānotajām izmaiņām teritorijas attīstībā, kā arī izmanto informāciju, kura iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās (tostarp sagatavojot monitoringa ziņojumus), iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt konkrētus jaunus plānošanas dokumenta risinājumus, t.sk. iespēju robežās ar teritoriālu piesaisti. Jānorāda, ka viens no ietekmes uz vidi novērtēšanas pamatprincipiem ir paredzēt šāda novērtējuma veikšanu pēc iespējas agrākā attīstības plānošanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3. panta 1. punkts), kas pamato savlaicīgas vides problēmu novēršanas lietderību, kas šajā gadījumā ir aktuāli, apbūves teritoriju attīstību kopskatā ar inženierkomunikāciju nodrošinājumu un dažāda veida tās funkcijām (dzīvojamā apbūve, rūpniecības teritorijas, transporta infrastruktūra, tūrisma attīstības teritorijas, derīgo izrakteņu ieguve, teritorijas vēja un saules elektrostaciju būvniecībai u.c.), nosakot konkrētus ierobežojumus/nosacījumus arī TIAN, tostarp attiecībā uz Likuma 1. un 2. pielikumā minēto darbību izvietojuma pieļaujamību/ierobežojumiem konkrētajā funkcionālajā zonējumā, plānojot teritorijas izmantošanu cita starpā kopskatā ar pašvaldības teritorijā konstatētajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un nepieciešamajiem pasākumiem ainavu aizsardzības jomā.
8. Birojs norāda, ka, veicot Stratēģisko novērtējumu, uzmanība jāpievērš šī lēmuma 5.4., 5.5. un 7. punktā norādītajam, kā arī Dienesta, Veselības inspekcijas un DAP nosacījumos akcentētajiem jautājumiem, kas Teritorijas plānojuma izstādē ir nozīmīgi un būtiski un sniedz iespēju efektīvāk identificēt un novērtēt iespējamās būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, t.sk. uz cilvēku veselību, apzināt pašreizējās un iespējamās konfliktsituācijas, sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 5., 6., 7. punkts.

- Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 “*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Pamatojoties uz izvērtēto dokumentāciju un faktiem, kā arī šajā Biroja lēmumā ietverto faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu, argumentiem un apsvērumiem, Birojs konstatē, ka plānošanas dokuments atbilst Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts), citu starpā ņemot vērā arī Likuma 23.² pantā noteiktos kritērijus (Likuma 23.² panta 1. punkta “b”, “c” un “d” apakšpunkts, 2. punkta “a”, “b”, “d” un “e” apakšpunkts, 3. punkta “c” un “d” apakšpunkts, 4. punkta “a” un “b” apakšpunkts) un Likuma 3. panta 1. punktā noteikto ietekmes savlaicīgas novērtēšanas principu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Preiļu novada teritorijas plānojumam.

Direktore (paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Ilze Lielvalode,
ilze.lielvalode@vpvb.gov.lv

Māris Ikaunieks,
maris.ikaunieks@vpvb.gov.lv

Lēmums nosūtīts:

1. Preiļu novada pašvaldībai, *E.Adresē*.
2. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, *E.Adresē*.